

Egy este Szindbáddal

A hajnal birkózott már a sötétséggel Óbuda felett, amikor a Kéhli borozóban Tengődi úr és asztaltársasága még javában beszélgetett.

Tengődi már hosszú évek óta — akárcsak barátai — az álmaival díszítette fel élete karácsonyfáját, mert józan napjai hosszabbaknak tűntek néki, mint az öreg nagybácsi élete az örököseinek. Tulajdonképpen Louis úr, az agglegény ajánlotta a Mókus utcai borozót önző módon, mivel a közelben lakott. Vaskereki úrnak, a villamosvasúti ellenőrnek is megfelelt ez a helyszín, lévén újlaki illetőségű, csak Kéménydi úr, a tabáni kéményseprőmester és Borvízi, a belvárosi sekrestyés laktak távolabb, no meg Tengődi úr, akinek egy Rókus-hegyi présház volt az otthona.

Kéménydi úr elragadtatással tudott mesélni a régi Katalin-napokról, a Hadnagy utca, a Kereszt utca és a Fehérsas tér hangulatáról, a vendéglősök leányainak hamvas szépségéről és a hűtlen asszonyok félrelépései felett szemet hunyó háziurakról. (Vajda János költő, miután csalódott nagy szerelmében, Ginában, innen, a Tabánból nősült, feleségül véve Barta Rózát.) S Kéménydi nem tudta megmondani, hogy a vendéglősök közül a Bagyik, az Alpecker, vagy az Avar bora ízlett-e néki jobban? Ahogyan azt sem tudta tisztázni, hogy az említett vendéglősök rác pörköltje vagy a Mélypince sóletje finomabb? A tabáni Mélypince volt Krúdy Gyula kedves kocsmája, itt iszogatta zöldszilváját az író, és nézte a sötét ablakán át a sziporkázó havazást a Katalin-napok előestéjén, amikor nemcsak a telek, de a télelők is hidegebbek voltak Pest-Budán...

Vaskereki úr itt vette át a társalgás fonalát, mert ő téli éjszakákon hókotró villamost vezetett, s vele történt, hogy egy fagyos januári éjjelen, amikor nagy hó esett, a Palatinus kávéház előtt a Lipót körúton megpillantott egy elegáns bundás öregurat, aki lakkcipőiben a hóborította megállóban didergett. Az utolsó villamos már régen elment, a nagy havazás miatt a taxik sem közlekedtek. Így történt, hogy Vaskereki úr „havaskocsija” vette fel az agyonfázott embert. Amikor a Lajos utcában, az 55-ös számú ház előtt jártak, megszólalt az alkalmi utas. „Itt lakom, ez a házam. Köszönöm a fuvart, s ha végeztek, feltétlen jöjjenek be hozzám melegedni. Jóféle itókám van. Szomorj Dezső a nevem.” Hát így ismerkedett meg a híres íróval Vaskereki úr.

Ekkor lépett a hajópadlós ivóba Szindbád, a sokat próbált hajós, aki ruháira egész életében vigyázott, ezért most is úgy festett, mint akit „skatulyából” vettek elő. Puha kalapját, melyet ezüstbe foglalt farkasfog díszített, betyárosan félre-

csapta. Lábain gombos cipőt viselt, s kezében az elmaradhatatlan botja volt. S amikor asztalhoz ült, jó fejfel mindenki fölé magasodott.

Tengődi elmélázva nézegette Borvízi úr gyertyacseppes, kitérdelt nadrágját, miközben arra gondolt: lám, az egyházfinak már két neje is volt, még sincs, aki gondozná ruházatát. Igaz, az első asszony korán elhalt, itt hagyván árván Málikát, a lenhajú, sápadt kislányát, de Borvizek nem volt szerencséje a nőkel, mert a második neje, egy fiatal pesztonka, akit az idős özvegyember magához felemelt, megszökött egy Szerecsén utcai kereskedősegéddel. Borvízi ezért is járt Tengődiékkel kocsmából kocsmába, hátha a bánatát útközben valahol sikerül elhagynia...

Vaskereki úr illemből megvárta, míg Szindbád az asztalnál kényelmesen elhelyezkedik, és csak aztán mesélte tovább a megkezdett történetét... Hogy tudniillik miként vitte Szomorjot más alkalommal villamoson a Fő téri Központi Kávéházba, ahol Krúdy és barátai mulattak. Szindbád éppen ivott e részletnél, s hümmögve, krákolva tette le poharát. „No hiszen, sosem kedvelte Szomorj és Krúdy egymást!” Így szólt a bölcs, szűkszavú hajós, és azon is jót mosolygott a bajusza alatt, amikor Vaskereki eldicsekedte, hogy Szomorj Dezső egyszer a házikoncertjére őt is meghívta. (A különc Szomorj - ugyanis rendszerint pucéron, papírkoronával a fején játszott a zongoráján.)

Tengődinek pedig, míg Vaskerekit hallgatta, a Mélypincéről Krausz Lipót, az ívó tulajdonosa, róla pedig Krausz Árpád jutott az eszébe, és az egykor volt tavaszi regatta, amikor is az ifjú Krausz (nem a vendéglős, hanem a dúsgazdag gyáros fia) megnyerte az evezősversenyt Tengődi előtt, és ezzel együtt Weisz Antónia kezét. Borvizről, ki daftab ideig Tengődi szerelmi postása is volt, Klerensz, a Váci utcai textil-nagykereskedőné jutott az eszébe, aki azt is elintézte, hogy Tengődi írásait a férje saját lapjában közölje. Vaskerekiről, aki nyugdíjas állással bírt a fővárosnál, a nyugálmányú pénzügyőri szemléző özvegye, Matild jutott az eszébe, aki őt mint kertészethez nem értő udvarlót egy alkalmasabb széptevőre cserélte... És az óbudai kisasszonyok, élükön Sommer Marika, mind-mind feltűnedeztek, mintha csak álomból ébredtek volna. S míg az asztaltársaság beszélgetett, Tengődi körül a saját gondolatai szálltak és keringtek. Talán a bor tette ezt, ki tudja, de előtűlő emlékein inkább sírni lett volna kedve. Louis úr Szindbádot hallgatta áhítattal, aki éppen azt magyarázta, hogy a nyúlpecsenyéhez csakis a Behringernél mért vörösbor való!

Egyedül Borvízi nem került emelkedettebb hangulatba, mert folyton Málikára gondolt, aki addig nem tud az udvari szobájában elaludni, míg Papuskája meg nem csókolja. És Szindbád sem volt a régi, hiszen ott szállott partra Óbudán, ahol lehetett: ahol pléh kályhacsövek és hasznavehetetlen tárgyak között haszontalannak érezte önmagát is. Az elpilledt társaság váratlanul elcsöndesedett (angyal szállt el felettük), s ezt a csöndet megtörve így szólt a hajós: „Nem igaz, hogy az öregeknek nincsenek reményei, és hogy csalódásaik sincsenek... Hogy az élet sohasem lehet olyan szép és kívánatos, mint az álmaink... Az az igazság, hogy az embert megcsalják az álmok, de még inkább a fiatalasszonyok...”

Tengődiék ámulva hallgatták e keserű szavakat, mert akkor még nem tudták, hogy az öreg Szindbádot elhagyta fiatal felesége, és a beteg hajós olyan magányos, mint a vetetlen ágya, s éjjeliszekrényén a gyertya, mely — akár az élete — egy bús éjjelen csonkig ég hajnalra.